

СТАНОВИЩЕ

Относно обявения в ДВ бр. 64/16.08.2016г. Конкурс за Доцент,
област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално
направление 3.2. Психология

От проф. д.пс.н. Ваня Матанова

В обявения конкурс за ДОЦЕНТ, единствен кандидат е гл. ас. Д-р Милена Мутафчиева. Д-р Мутафчиева завършва Психология в СУ“Св. Кл. Охридски“ през 1994 г. От 2003 г. е щатен преподавател в НБУ, департамент „Когнитивна наука и психология“, а от 2009 г. е Доктор по психология на развитието. Последователно е директор на бакалавърска програма „Психология“ в НБУ, магистърска програма „Психология на развитието“, директор на Център за обучителни ресурси, член на УС на „Българско дружество по психодрама и групова терапия“, вицепрезидент и председател на комисията по комуникации на Федерацията на Европейските психодрама тренинг организации.

Провела е специализации в Холандия и Великобритания. От 2000 до 2016 година участва в 8 проекта, повечето свързани с нейния основен интерес-психологията на развитието. В конкурса се представя с една монография- „Аналогиите в детска възраст“, с 22 публикации, публикувани в наши и чужди издания, с 18 участия в национални и международни научни форуми.

Като преподавател в НБУ е разработила и усъвършенствала 10 курса за бакалавърска програма „Психология“ и за магистърска програма „Психология на развитието“. Участва в създаването на програма по психология на английски език, в която предлага 4 курса. Има пълна учебна заетост. За периода 2010-2015 г. средната оценка на студентите е 4.74. Изпълнява стриктно изискванията за публикуване на учебни материали. Под нейно научно ръководство успешно са защитени 3 магистърски тези, 24 бакалавърски и 15 емпирични разработки. Анализът на цитиране на д-р Мутафчиева показва общо 27 позовавания на нейни публикации, от които цитирания 8 и самоцитирания 19.

Аналогиите са основния научен интерес на д-р Мутафчиева. Представената монография е плод на изследователски търсения от последните 15 години. Темата за аналозиите в детска възраст е безспорно предизвикателство. Мисленето по аналогия е в основата на иновациите, креативността и адаптивната обща интелигентност. Чрез тях придаваме смисъл на нещата в

света. Аналогията е основен механизъм за всички области на познанието. Пиаже твърди, че аналозиите се развиват в периода на формалните операции, т.е. към 11-12г. Темата е предизвикателство и поради това, че предполага противопоставяне на класици, което изисква професионална смелост, убеденост и устойчивост. Тази книга е продължение на изследванията, заложи в дисертационния труд на д-р Мутафчиева, но целта в книгата „Аналозиите в детска възраст“ е по-машабна-да се изясни дали разсъжденията по аналогия са базисен механизъм, улесняващ разсъжденията в различни области на познанието и дали е наличен в ранна възраст. Д-р Мутафчиева си поставя сложна задача-да даде дефиниция на разсъжденията по аналогия, дефиниция на релациите, да изясни отношенията аналогии-мозъчни функции. Конкретно и ясно са представени различни теории и автори, което дава основание на д-р Мутафчиева да очертае по-ясно своята идея и цел. Всеки параграф завършва с емпирични доказателства, които са както от литературни източници, така и от нейни собствени изследвания, а отделните глави-с обобщение.

Д-р Мутафчиева си поставя и един стар и сложен проблем-вродена и/или ранна способност са разсъжденията по аналогия? Цитирани и анализирани са множество експерименти от различни култури и при деца с типично и атипично развитие. Вероятно способността за аналогии се влияе от културата, но способността да се правят аналогии е свързано с ученето и опита. Изясняването на този въпрос логично поставя и следващия-кое улеснява усъвършенстването на аналозиите? Изследванията на д-р Мутафчиева предоставят данни, че малките деца могат да използват физически обекти като репрезентация на релациите“по-силен от“ и „тегля“, което им помага за транзитивни релации, което я води към извода, че езикът вероятно не е единственият начин за обозначаване на релации. Нейни емпирични данни доказват, че тренингът за сериация улеснява справянето със задачи за съпоставяне. Важно предположение е, че работната памет и кодирането на релацията са улесняващи аналогията фактори. Основното предположение, че аналозиите са стратегия за ново знание предполага изясняване на отношенията с други когнитивни процеси. Представени са емпирични доказателства, че решаване на задачи за включване в клас и съпоставяне на транзитивни релации са условие за развитие на дедуктивното мислене, разсъждения за физически закони, причинно-следствено мислене и др. Задълбочените анализи на собствени и чужди емпирични данни дават основание на д-р Мутафчиева да заключи, че разсъжденията по аналогия не са вродена способност, но са ранно придобити-на около 2-3годишна възраст, при наличие на знания за релациите, което затвърждава убеждението, че аналогията е базисен механизъм, улесняващ дедуктивното разсъждение. Новаторството на д-р Мутафчиева се материализира в единственото по рода си изследване, в което се изяснява, че аналогията подпомага съпоставянето на транзитивни релации.

Практическата стойност на тази книга е и в това, че д-р Мутафчиева предоставя доказателства за улесняване на запомнянето и кодирането на релации.

Приносите на д-р Милена Мутафчиева са свързани с изследвания на когнитивните способности в детска възраст и методологията на изследванията. Разработва стандарти за когнитивно развитие от 0 до 3 г., създава скрининг тест за 3-годишна възраст, тест за когнитивно развитие на 4 и 5-годишна възраст.

Много добрата осведоменост на д-р Мутафчиева, креативността при провеждането на емпирични изследвания, задълбочените анализи и не на последно място живият език, на който тя пише, правят нейната научна продукция значима, четивна и интересна и за по-широк кръг читатели.

Научната, преподавателска и обществена дейност на кандидатката ми дават пълно основание да предложа на Уважаемото Научно Жури да присъди на гл. ас. д-р Милена Мутафчиева званието ДОЦЕНТ.

2.01.2017г.

Подпис:.....

(проф.

д.пс.н. Ваня Матанова)